

ČAVOGLAVE: Posveta oltara i blagoslov crkve 'Hrvatskih mučenikâ'

Deset godina iza postavljanja (i blagoslova!) kamena temeljca i četiri godine nakon blagoslova zvonâ, u subotu, dne 20. rujna preuzvišeni šibenski o. biskup msgr. Ante Ivas blagoslovio je Crkvu 'Hrvatskih mučenikâ' u Čavoglavama (župa sv. Ilije u Kljacima, nedaleko od grada Drniša), a tijekom sv. Mise posvećen je i oltar same crkve. Valja reći kako je zbog obilne kiše koja je padala sve do početka sv. Euharistije (iz razumljivih je razloga) izostala već najavljena procesija. Možda je pak spomenuta kiša bila tek naša opsjena, tj. privid, jer možda su to umjesto nje padale suze mnogobrojnih hrvatskih mučenikâ. Posve sam uvjeren u to, naročito u suze našeg Prvomučenika, blpk. hrvatskog kardinala i zagrebačkog nadbiskupa - bl. Alojzija Stepinca, moga osobnog, a uskoro (duboko vjerujem!) i hrvatskoga sveca!

Na ovoj svečanosti bijahu nazočni mnogi svećenici (kao i mnogobrojni Božji puk!) iz raznih župâ diljem *Lijepe naše*, susjedne nam BiH, ali i cijelog svijeta. Otprilike 100-tinjak njih! Sv. Euharistiji je, između inih, nazočio i provincijal ovdašnje franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja, prof. fra Joško Kodžoman.

Među poznatim osobama uočeni su: kralj dijaspore - pjevač Mate Bulić, gradonačelnik Grada Solina g. Blaženko Boban, predsjednik HDZ-a BiH dr. Dragan Čović, prof. dr. Goran Dodig, bivša predsjednica FBiH Borjana Krišto, HDZ-ova *uzdanica* Goran Marić, Željka Markić, župan šibensko-kninski Goran Pauk, pukovnik HV-a Marko Skejo, jedan od zapovjednika IX. bojne HOS-a 'Rafael vitez Boban' i 114. brigade HV, pukovnik Ivan Vukić Nipper, jedan od ratnih zapovjednika 113. šibenske i 142. drniške brigade, župan splitsko-dalmatinski Zlatko Ževrnja... etc. Pet-šest pripadnika drniškog MUP-a (imena im ne znam!) 'za svaki slučaj' – 'zlu ne trebalo', stigoše (po *partijskom* zadatku!) bez odora i, dakako, nužnih kamerâ. Jer s Thompsonom (i njegovim mnogobrojnim obožavateljima!), Bože moj, *nikad se ne zna!*

Sveto pak misno slavlje, svojim glasovima uveličali su ženska klapa 'Luna' iz Kožina kraj Zadra i mješoviti crkveni zbor 'Čudotvorne Gospe Sinjske', pod ravnanjem mo. fra Jure Župića.

Nu, kao što već rekoh, mnogobrojni vjernici pristigli odasvud, bijahu skrušeno okupljeni oko (svima nam dragog!) preuzv. o. msgr. Ante Ivasa (biskupa staroga /hrvatskog/ kova!), kako to netko lijepo uoči 'kao jedno srce i jedna duša' došavši, svojom nazočnošću, odati počast njemu, ali i ovom svetom i velebnom – neponovljivom događaju.

Ovom svetom činu nazočili su i predstavnici: HAZU u Dijaspori, IV. gardijske brigade HV-a, UHVDV 1941. – 1945. i UHRV 'Hrvatski domobran' iz Splita, kao i predstavnici Družbe "Braća Hrvatskoga Zmaja"... etc.

Svoju Propovijed msgr. Ivas izrekao je na pomalo neobičan,tj. neuobičajen ali posve zadivljujući način, kazujući stihove iz probranih pjesama legendarnog hrvatskog pjevača (i valja pripomenuti - dragovoljca Domovinskog rata!) Marka Perkovića - Thompsona.

"Mi smo živa Božja crkva. Bez nas žive Crkve, svi naši hramovi, crkve, katedrale s kojima se naš narod dići ništa ne bi značile. Kad su u Domovinskom ratu srušili crkve mislili su srušit će i nas, ali ne može se crkva srušiti kad je u čovjeku i u njegovoj duši sagrađena!" naglasio je u uvodu msgr. biskup Ante Ivas, zaključivši: "Volio bih da ove riječi Svetog Pisma poneseo danas s ovog našeg slavija. Da se svatko od nas upita: 'Gdje je moj stol, jesam li ja možda koji put sjedio i za vražjim stolom'. Ja Vam više ništa neću govoriti, nego ću Vas prepustiti da osjetite kako čovjek koji hoće živjeti svoju Crkvu može svome narodu darovati puno lijepih razmišljanja, lijepih poticaja i lijepih pjesmama. Neka se zasrame oni koji u ovim riječima i pjesmama vide nešto drugo!" - zaključio je msgr. Ivas, započevši kazivati poznate Thompsonove stihove, koji zorno svjedoče o: Bogu, Domovini, domoljublju, i vlastitom zavičaju.

Cjelovita Homilija preuzv. msgr. Ante Ivasa, biskupa šibenskog

(Ova je Crkva istekla iz jednog izvora)

**U Zagori na izvoru rijeke Čikole
stala braća da obrane naše domove.
U Zagori na izvoru rijeke Čikole
stoji Hrvat do Hvara kao braća svi:
Idemo... u Čavoglave dok smo živi mi.
Oj Hrvati, braćo mila...
Hrvatska vas zaboravit neće nikada.**

(Ova je Crkva izrasla iz jedne vjere)

**Neka zvone zvona, nek na moru zapjeni se val
pa kaži još jače, pa kaži, Bože moj,
Bože moj, ovo je narod tvoj,
narod tvoj,
Uvijek vjeran tebi, naša zvijezdo jutarnja,
uvijek vjeran tebi, naša željo vatrena,
uvijek vjeran tebi, naša suzo ponosna...**

(Ova je Crkva građena iz ljubavi pradjedovske, za rod, dom i Domovinu)

**Čvrst je dida bio kao stijena,
hrabra srca i kamenih gena.**

Sva je mudrost utkana u njemu
njegove su priče učile me svemu:
„Poštenim putem ići bit će teško, znaj,
al samo ćeš tako stići gdje je vječni sjaj.

Hej da mi je s tobom kao prije, dočekati zore
pogledati dolje sa Svilaje na Petrovo polje,
moj dida i ja, prijatelja dva,
drugo vrijeme ista sudbina...

Njegove su ispucane ruke,
meni bile kao mirne luke.
Kako da mu zahvalim na svemu:
Sinu ime dao sam po njemu.

Hej da mi je pogledati dolje
sa Svilaje na Petrovo polje,
pa da viknem jače od oluje
da me dida još jedanput čuje...

(neka čuje i neka se vesele s nama oci s nebeske Svilaje)

MI SMO LJUDI KRŠĆANI

i ne bojimo se mrijet:

**Samo ljubav može
spasiti ovaj svijet.**

**„Ora et labora“, znaj
to je put u vječni raj...
i život nema kraj.**

**Neću izdat ja, Boga nikada.
Neću gasiti sunce, koje s neba sja.
Neću zbog tebe, ruku na sebe,
jer ti me voliš, ti se moliš za mene.**

**Sudbina je nekad puna zla i teška,
pa se život tako čini kao greška.
Ti ne gubi nadu da će biti bolje,
pruži ruku k nebu i kada si dolje.**

**Prospi na nas radost sa visina,
učvrsti nam vjeru u tvog Sina.
Odbaci Sotonu da te ne zavede,
pruži ruku Kristu, neka te povede.**

**Tu slobodu Bog ti nudi
ti odluči, hrabar budi:
Dal ćeš stranom tamnom,
il ćeš poći sa mnom.**

**A što će ti život kad putove mijenjaš.
Bolje da umreš nego da se predaš.**

**Kiše padaju, polja rađaju, djeca sanjaju:
Nije nas ostavio Bog..!
A ja neću živjet u tom grijehu,
neću takav put za našu djecu.
Ej, da može moja pjesma popraviti svijet
Obranimo ljubav, ona svima treba,
praštanje i nada darovi su neba.
Pogledaj u oči Stvoritelju svom,
nije nas, nije nas ostavio Bog.**

**Digni se kad padneš, rođen si za let,
rođen da se boriš, da bolji bude svijet...
Ti si ratnik svjetla u borbi protiv zla,
prekrsti se, pomoli i ne boj se ničega.
Jesi li u sebi odlučan i čvrst,
jesi li u sebi slobodan i čist:
digni se kad padneš,
u tebi je snaga,
u tebi je Krist.**

**Dajte mi komad Zemlje svete,
Zemlja je i mati i dijete.
Ljubi svoju zemlju, na njoj ti sagradi dom,
i brani je krvlju svojom, povezan si s njom.
Ljubi svoju zemlju, budi blagoslovljen plod,
i ponosno po njoj hodaj svoj zemaljski hod.**

**Kad se sjetim suza krene,
zamirišu uspomene,
svaka stope rodnog kraja...
Kad sam s tobom srce moje
kuca jače, veliko je...**

Lijepa li si!

**Mirno živim ponosan na svome,
makar nije uvijek sve po mome...
Nek se čuje, nek se zna, nek vijori zastava,
nek nitko ne dira u moj mali dio svemira.**

**Ja sam duša hrvatskih ratnika:
Domovinu tražim i stijeg što se vije.
I mojom je krvlju ona natopljena
a duša nama mira, traži je.**

**Pa ovo je zemlja tvoja, zar ne vidiš ti,
Domovina koju smo svi snili.
Za njenu slobodu krv si svoju dao
i tisućljetni san je stvarnost postao.
Ne poznajem je takvu, i tužna mi se čini,
u snovima je mojim ponosna i lijepa.
A gdje su joj junaci, sinovi vrli,
gdje vrednote za koje su mrlj.?
Sve bih dao da je vidim
ponosnu i lijepu ko u snovima.
Sve bih dao da je vidim,
i opet bih spreman stao
svoj bih život dao...**

**(Ne pitajte ništa sa kamena dušu,
jer vjetrovi sada neki drugi pušu.
A što će ti život kad putove mijenjaš
bolje da umreš nego da se predaš.)**

**Prijatelji, često mislim na vas...
Sjetite se na ponosne dane
kada jedan uz drugoga stane.
Sve smo mogli.,
i bili smo što smo htjeli,
prijatelji, kako ste mi danas?
Kažite mi, jeste li se umorili,
jesu li vas prevarili,
jel nas vrijeme pregazilo?
Kažite mi, pjevate li pjesme stare**

kao nekad, uzdignute glave?

**Dal ste isti kao nekada,
prijatelji, često mislim na vas.**

**Rado bih vas sve vidio zdrave,
samo da nas uvijek skupa stave,
pa da ko na prvoj crti
zapjevamo protiv smrti...
Prijatelji, kako ste mi danas?**

**Iz povijesti naše slavne, i ove naše davne,
sve smo što nam je vrijedilo, stekli zajedno.**

E, moj narode...

Uzmimo u ruke sudbinu i sreću...

**S nebeskih visina, daj nam Bože svoga Sina,
da nas vodi do pobjede...**

**Kada vidiš kamen na kojem piše
da je ratnik pa i nema ga više,
nemoj samo proći ko da ne postoji
tu su hrabro pali prijatelji moji.**

**Slušaj kako grmi, kako more pjeni,
pitaju te, jesu li zaboravljeni.
Za njih se pomoli, nek mi braća znaju,
heroji se nikad ne zaboravljaju.**

**Branili su zemlju i rame uz rame,
ko ratnici svjetla stali protiv tame.
Zato zora sviće, zato dan se budi:
Hvala im na svemu, slobodni smo ljudi.**

**Čuješ li me kako dozivam te rode
preko devet šuma i velike rijeke.**

**Nemoj ići lijevo na križanju staze,
tu ne ide nitko, svi se zvijeri paze...**

**Nego, ajde desno do velike stijene,
gorske će te vile poslati do mene:
Daleko daleko iza devet sela...**

**Zaustavi se vjetro, pita bi te nešto:
Piju li još vuci sa izvora vodu,
da li nam slavuji pjevaju u zoru?**

Vjetre s Dinare, zaustavi se, čuješ li me!
Gdje sam rođen tu ponesi me!

Ruka koja daje, koja oprašta,
srce što ne mrzi nikoga,
svaki krik, suza, ime i domovina
to što nebo piše Tajna je i istina.
Čvrsta ruka i poštenje, sveta voda i krštenje.
Budi čovjek, to je dika, budi roda svoga slika.
 Ne daj na se, ne daj svoje, nemoj tuđe, prokleta je.
 Jer tko život tako prođe, ponosan pred Boga dođe.
Gdjegod da te život nosi, uvijek moraš znati tko si.
Geni, geni kameni, vatra gori u meni:
Takvi smo mi rođeni.., uzmi ili ostavi...

Živi u ljubavi, jer baš svaki novi dan,
u Božji dlan je ucrtan.
Uzmi križ i nosi ga, to je put čovjeka do Neba.
Uzmi križ i nosi ga, put u Raj nije posut ružama.
 Ne laži, ne kradi, moli se i radi.
Priđi i pomogni, nikome ne odmogni.
Pjevaj o slobodi, i neka Bog te vodi.
Blagoslovljen tko tud hodi.
Put je samo jedan, budi njega vrijedan.
Rajska riječ od zlata, otvara nam vrata.
 Živi u ljubavi, jer baš svaki novi dan,
 u Božji dlan je ucrtan.
„Ora et labora“, znaj
To je put u vječni raj.

Mili Bože, čudnih li vremena,
da budućnost nema sjaja.
Moj je narod savio ramena
a bio je hrabriji od zmaja...
 Nema predaje.., pjevajmo sinovi pobjede.
 Mogu nas lomiti al neće slomiti.., kad nam srca tuku zajedno

Zapali vatru, neka gori,
od sebe daj sve najbolje želje.
Neka se srce hrabro bori,

neka vatra gori do pobjede, prijatelju moj.
Digni se kad padneš,
rođen si za let.
Rođen da se boriš, da bude bolji svijet.
Vikni da si spreman, vikni da si jak
Anđeo će bijeli potjerati mrak.
Ti si ratnik svjetla, u borbi protiv zla
Prekrsti se, pomoli se i ne boj se nikoga.
Jesi li u sebi odlučan i čvrst,
Jesi li u sebi slobodan i čist,
Digni se kad padneš
U tebi je snaga, u tebi je Krist.

Neka na putu tvom vodi te Bog,
izdat nećeš ti roda svog.
Samo je vjera sačuvala mene,
ljubio sam Boga a On mi dao tebe,
Sine moj!
Neka u tvom srcu uvijek ima mjesta
za dobre ljude sve,
koji za svetim barjakom idu,
kroz javu i kroz suze...

Zapali vatru, neka gori,
od sebe daj sve najbolje želje.
Nek se srce hrabro bori,
neka vatra gori do pobjede,
Prijatelju moj.
Digni se kad padneš,
rođen si za let,
rođen da se boriš, da bude bolji svijet.

Bog će uvijek svakom dati,
samo treba vjerovati,
biti Božjeg lica slika,
posijati gdje si nika.
Tamo gdje su moji korijeni,
sto ljepota živi u meni,
tamo nosim svaku pobjedu..., svojoj zemlji, svome narodu...
Amen.

Po završetku sv. Mise, kako je to već običaj, i u ovoj prigodi, biskup i župnik potpisali su Svečanu povelju kao trajni spomen na ovaj veliki događaj. Supotpisnik iste, po izričitoj želji msgr. Ante Ivasa (koji u šali kaza: "Ostario biskup i ruka mu drhti, ali uspijeva staviti potpis!") bijaše (i) Marko Perković Thompson, kao začetnik projekta i izgradnje ove crkve, koja je kapitalni projekt za rodno mu mjesto, u kojemu danas živi oko 200-ak mještana.

Tekst ove Svečane povelje u cijelosti glasi:

"U ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Amen. U trećem tisućljeću, kada je na čelu Crkve bio papa Franjo I., biskupije šibenske biskup Ante Ivas, franjevačke provincije Presvetoga Otkupitelja provincijal fra Joško Kodžoman, župe sv. Ilije u Kljacima župnik fra Ilija Mikulić, godine 2014., dana 20-oga, mjeseca rujna, obavljen je blagoslov crkve i posveta oltara 'Hrvatskih mučenika' u Čavoglavama. Blagoslov crkve i posvetu oltara obavio je šibenski biskup Ante Ivas. U Čavoglavama, u subotu, 20. rujna 2014. Svjedoci: župnik fra Ilija Mikulić i biskup Ante Ivas."

Osim što je tijekom sv. Euharistije čitao prvo čitanje, M. P. Thompson je na samom kraju ovoga svetoga čina održao kraći govor, zahvalivši se svim dobrotvorima, kao i svima nazočnima.

Nakon njega, prigodne besjede izrekli su o. provincijal prof. fra Joško Kodžoman, te ovdašnji župnik fra Ilija Mikulić.

Ovaj veliki događaj bit će upamćen i po *ispadu* župnika i njegovih troje 'talibana', koji su potpisnika ovih redaka 'naučili' pameti. A, evo i kako:

Smjestih se između inih snimatelja i baš iza mojih leđa je stajala osoba 'ovlaštena' za razmještaj 'sedme sile'. Čovjek radi posao koji uopće ne razumije, a čisto sumnjam kako je ikad u životu pročitao knjigu (o novinama da i ne govorim!) od početka do kraja. Okomio se na me kao da sam dopisnik beogradske 'Politike' i/ili sl., govoreći mi: "Dokle Ti tu misliš stajati!" (!?!) "Dok ne snimim dvije-tri slike posvete oltara!" – rekoh mu. Ali, priči tu, na moju žalost, nije kraj. Prije same posvete dade mi znak rukom (da mu priđem!) drugi 'ovlaštenik' (zapravo pomoćnik osobe zadužene za razglas!), smješten u kutu crkve, iza leđa mnogobrojnih svećenika - tik do oltara, koji mi, nakon što mu pristupih, 'učtivo' kaza: "Makni se odanle, jer zaklanjaš političare iz BiH!" (*O tempora, o mores!*). Potom dohita *nadobudni* župnik Mikulić, rekavši mi: "Vi ne smijete stajati gdje su svećenici!" (!?!) "Znam, nisam valjda blesav! Ne bih ovdje ni došao da me nisu pozvali ova Vaši i uljudbeni 'stručnjaci'.

Nakon posvete oltara, zapravo nakon pričesti, ogorčen napustih Crkvu. Navečer sam nazvao župnika da mi malo pojasni nerazumno si ponašanje (ali i inih spomenutih!) prema mojoj malenkosti. Ali... na moje opće čuđenje on mi je počeo

tumačiti kako se ja trebam *ponašati* u Crkvi. Žao mi bi čovjeka, jer jadnik je valjda pomislio kako sam ja taj dan (možda) po prvi put u životu ušao u Crkvu (sic!).

Po završetku svih svečanosti sav Božji puk bje pozvan na prigodni domjenak.

Čavoglavska zvona su taj dan zbilja imala razlog za slavlje.

Kad smo već kod njih, valja (nam) pripomenuti:

2010. na crkvi su postavljena vrijedna zvona, kupljena novčanim prilozima vjernika, ali ponajprije zahvaljujući nagovoru i pomoći samog M. P. Thompsona.

Najveće zvono teži 450 kg, a posvećeno je bl. kardinalu Alojziju Stepincu uz čiji lik su urezane njegove riječi "U tebe se Gospodine uzdam".

Srednje zvono težine 250 kg posvećeno je sv. Iliji, a na njemu su urezani stihovi iz Thompsonove pjesme 'Ratnici svjetla': "Za njih se pomoli, nek' mi braća znaju, heroji se nikad ne zaboravljaju".

Treće i najmanje zvono, teži 130 kg, a posvećeno je Sv. Mihovilu, zaštitniku Šibenske biskupije te Sv. Benediktu, a na njemu se nalazi tekst "Za krst časni i slobodu zlatnu - A. D. 2010".

Projektant ove velebne crkve (valja zabilježiti!) jest zagrebački arhitekt Emil Šverko. Prema odluci Udruženja arhitekata Hrvatske, ovaj njegov rad je A.D. 2007. proglašen za jedan od 10 najljepših građevina u RH, jer čavoglavska Crkva 'Hrvatskih mučenika' (po odluci tadašnjeg prosudbenog povjerenstva): "Pokazuje veliku likovnu kulturu i izuzetnu tektoniku. Materijal je *in situ*, kamen, a arhitekt Šverko je tim projektom pokazao koliko se disciplinirao u izričaju, poznajući suvremeni jezik i dijalog s poviješću!" - objasnio je tadašnji dopredsjednik UHA-e i predsjednik izbornog povjerenstva Nenad Kondža.

Čavoglavska crkva 'Hrvatskih mučenika' je, da ne zaboravim, pod moćnom zaštitom hrvatskog Prvomučenika - bl. Alojzija Stepinca, čije *moći* joj je, na sami dan posvete, darovao mnp. o. biskup šibenski, msgr. Ante Ivas!

Petar VULIĆ





